

Slovenija bo surfala na tem valu

Frankfurtski knjižni sejem Nastop v vlogi častne gostje je bil po splošni oceni zelo uspešen. Košuta: Pelina je sejmu prililo enostransko stališče prireditev ob zdajšnji vojni na Bližnjem vzhodu in preložitve nagrade palestinski avtorici Adanii Šibli. Kravos: Slovenski književniki smo za tuje izdajatelje zanimivi

Martin Lissiach

FRANKFURT Po zaprtju ene izmed najpomembnejših svetovnih knjižnih izložb lahko trdimo, da je Sloveniji podvig uspel.

Slovenska ministrica za kulturo Asta Vrečko je bila prisotna tako na institucionalnih dogodkih kot tudi na srečanjih z avtorji v paviljonu Slovenije kot častne gostje na Frankfurtskem knjižnem sejmu. »Investirali smo v prepoznavnost Slovenije: plakirali smo Nemčijo s citati slovenskih pesnikov in pisateljev,« je izjavila. Slovenska turistična organizacija je namreč pod geslom »Slovenija, zakladnica literatur« izdelala plakate z navedki Srečka Kosovele, Kajetana Koviča in Slavuja Žižka.

Visoka je bila medijska pozornost. Teden dni pred sejmom je Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) posvetil *Ljubljanskemu manifestu o branju na višji ravni* veliko časopisnega prostora. O tem so pisali tudi drugi evropski časopisi, kot sta Le Monde in portugalski Publico.

V zvezi s knjigotržno promocijo je direktorica slovenske Javne agencije za knjigo Katja Stergar napovedala, »da bo Slovenija surfala na tem valu tudi v naslednjih mesecih. Od produkcije v nemškem jeziku smo dosegli že veliko, naš cilj so zdaj drugi evropski trgi.«

Za Primorski dnevnik je sokuratorica slovenskega programa Amalija Maček zatrdila, da je bil »naš strokovni program eden najboljših doslej. Tudi *Ljubljanski manifest* je prišel ob pravem času, ko se povsod po svetu začnemo zavedati posledic digitalizacije za razvoj kognitivnih sposobnosti in tolerance. Neprecenljiv pa je bil denimo celostranski članek o kratkih zgodbah Mojce Kumerdej v časopisu FAZ in odziv šestnajstletnikov na obisk in pogovor s pesnico Ano Peplnik. Tudi jutranje prireditve, na katerih smo dan začeli s poezijo, so bile odlično obiskane. Izpostavila bi govor Miljane Cunta na otvoritveni slovesnosti. Uspelo nam je postaviti poezijo v ospredje,« je pojasnila predavateljica na ljubljanski univer-

Ljubljanski manifest je prišel ob pravem času. V ospredje smo postavili poezijo

Amalija Maček
Sokuratorica programa

zi in prevajalka, ki je v Frankfurtu skrbela za vsebine skupaj z nemškim prevajalcem Matthiasom Göritzem ter vodjo programa in snovalcem *Ljubljanskega manifesta* Miho Kovačem.

Ocena Košute in Kravosa

Trditev direktorja sejma Jürgena Boosa, da si Drago Jančar zasluži Nobelovo nagrado, kaže na to, da je bila književnost resnično v ospredju. Temu pritrjuje Miran Košuta, ki je sodeloval pri dveh sejmskih dogodkih. »*Satovje besed* je bilo posrečeno geslo Slovenije v Frankfurtu, saj smo se na tem največjem knjigotrškem sejmu na svetu, kjer je vse brenčalo, brenčalo, brnelo od knjižnih zgodb, dejansko počutili kakor čebele v neskončnem, zame grenkosladkem panju,« je povedal za Primorski dnevnik. »Pelina mu je prililo predvsem enostransko stališče sejmskih prireditev ob zdajšnji vojni na Bližnjem vzhodu in preložitve nagrade palestinski avtorici Adanii Šibli,

Frankfurtski knjižni sejem Dogovarjanje za avtorske pravice na slovenski nacionalni stojnici, ki jo je upravljala Jak M. LISSIACH

Predsednica Nataša Pirc Musar s Katjo Stergar in Asto Vrečko M. LISSIACH

Sokuratorji Miha Kovač, Amalija Maček in Matthias Göritz M. LISSIACH

medu pa Javna agencija za knjigo, kulturno ministrstvo Republike Slovenije in vsi kuratorji nadvse uspešne slovenske prisotnosti na sejmu, ker države in vseh Slovencev, tudi predmejskih, niso predstavili zgolj tržno, gospodarsko, marketinško, ampak predvsem prek knjige in literature, ki najavstičneje sežemata slovensko na-

rodno bit in istovetnost,« je ocenil Košuta.

Predsednika Bralne značke, tržaškega pesnika Marka Kravosa, smo vprašali, kateri so zdaj izzivi za prihodnost. »Frankfurtski nastop Slovenije je dokazal, da smo slovenski književniki samozavestni in za tuje izdajatelje zanimivi prav zaradi svojih značilnih potez. Pri tem mis-

lim, da smo tudi sebi odstrli pomembna področja, kjer se lahko uveljavljamo: poezija in otroška literatura na primer, kar se tiče tudi moje novejšje ustvarjalnosti. Kot Bralna značka smo nastavljali z italijanskimi partnerji prihodnje »dogodke in podobe« na sejmu otroške literature v aprilu 2024 v Bolgini, ko bomo Slovenci spet častni gostje sej-

ske prireditve svetovnega dogmeta. Dogovarjali pa smo se tudi o slovenski udeležnosti in vidnosti na pomembnem kongresu mednarodne zveze za mladinsko književnost IBBY v Trstu konec avgusta prihodnje leto,« je izjavil Kravos.

Vsi vtisi vodijo le v eno smer: Slovenija je v Frankfurtu preprosto blestela.

Po sejmu

Sandor Tence

Takšna »štafeta« nekaj pomeni

Obisk Frankfurtskega knjižnega sejma predstavlja edinstveno doživetje. V takšnem mravljišču se človek težko znajde, še zlasti če nima jasnega cilja in si kratkomalo reče, da bo obiskal sejem in potem videl, kako in kaj. Tako ne gre. Na sejmu moraš priti z jasnimi nameni; če ti ostaneta čas in volja za še kaj drugega, toliko boljše.

V Frankfurt sem se odpravil predvsem zaradi Slovenije, zanimala me je tudi Italija, obiskal sem ogromni nemški paviljon in si bežno ogledal še nekatere druge. Med nemškimi knjigami je mrgolelo mladih, ki so v dolgih vrstah čakali na avtograme priljubljenih

striparjev. Seveda avtograme v tam kupljenih stripih. Nemški paviljon je bil – mislim – edini, kjer si lahko kupil knjige.

Nisem založnik in niti pisatelj, zato ne morem strokovno oceniti, če se je Slovenija kot letošnja častna gostja sejma izkazala ali ne. Kot ljubitelj knjig in obiskovalec pa lahko rečem, da mi je bila Slovenija v Frankfurtu všeč. Njen paviljon je bil zelo »praktičen« in gostoljuben, srečanja so bila na visoki ravni, odziv v domačih in tujih medijih, posebno v nemških, pa zelo dober. Pogrešal sem sicer prikaz jezikovne raznolikosti Slovenije, torej omembo navzočnosti italijanske in madžarske jezikovne skupnosti. V nekaterih slovenskih in

tujih časopisih sem prebral, da je Slavoj Žižek s svojim nastopom v Frankfurtu rešil čast Slovenije. Trditev se mi zdi pretirana, res pa je, da je slovenski filozof tako celovito in objektivno prikazal tragedijo na Bližnjem vzhodu, da mu je bilo težko oporekati. Nobene prizanesljivosti do Hamasa, a tudi kritike Izraela, ki doslej ni hotel ali znal rešiti palestinskega vprašanja. Zanimivo je, da je to povedal v Frankfurtu, kjer na županstvu plapolata ukrajinska in izraelska zastava, na parkomatih javnih parkirišč pa je napis: »Mi smo na strani Izraela.«

Slovenci v Italiji smo s frankfurtskim sejmom lahko zadovoljni. Slovenska Javna

agencija za knjigo nam je po znanih polemikah o Borisu Pahorju, ki so se ga v Frankfurtu nazadnje lepo spomnili, namenila potrebno pozornost. Slovensko »štafeto« Italiji, ki bo prihodnje leto častna gostja sejma, je predal tržaški Slovenec Dušan Jelinčič, častna gosta zaključne prireditve pa sta bila župana Nove Gorice in Gorice, Samo Turel in Rodolfo Ziberna. Prišla sta predstaviti EPK 2025.

In ko se spet zapirajo meje, je Mauro Mazza, uradni predstavnik Italije v Frankfurtu, posebej izpostavil pomen odprte meje in tvorno sobivanje ob njej. Sklepna prireditev je bila precej politična, kar tudi ni slabo.